

NOTEBOOKLM – TWOJA KONSOLA WIEDZY. JAK MĄDRZE JEJ UŻYWAĆ?

Janusz S. Wierzbicki
Ośrodek Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów
w Warszawie, ul Raszyńska 8/10
janusz.wierzbicki@oeiizk.edu.pl

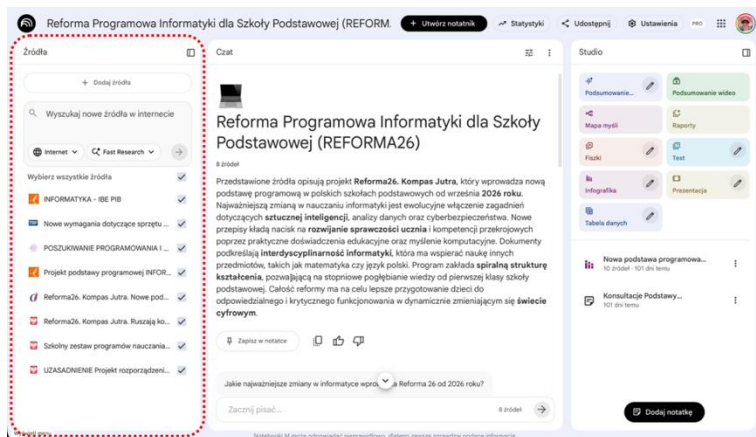
Abstract. NotebookLM is a free tool that can be described as a personal AI assistant that works with the materials we provide. Besides conducting chat discussions, we can also use it to create multimedia materials that facilitate the assimilation and understanding of information contained in source documents. During this workshop, we will demonstrate how to use NotebookLM – for the benefit of our work, studies, and... brains!

1. Wstęp

W gąszczu dostępnych narzędzi sztucznej inteligencji na specjalną uwagę nauczycieli, dyrektorów oraz uczniów zasługuje NotebookLM od Google. Nie jest to zwykły czatbot AI, lecz inteligentna konsola, która pomaga uporządkować, przetworzyć w zrozumiałą formę, a w efekcie opanować ogromne ilości informacji bez ryzyka narażenia się na tzw. halucynacje sztucznej inteligencji.

2. Sprawdzone, wartościowe źródła informacji

Praca z programem zaczyna się od stworzenia notatnika, który pełni rolę cyfrowego segregatora. Przechowujemy w nim dokumenty źródłowe, nasze rozmowy z AI oraz przygotowane materiały wynikowe (notatki, podsumowania audio i wideo, mapy myśli, infografiki, tabele z danymi czy fiszki i testy). W notesie dostępne są trzy panele: **Źródła**, **Czat** oraz **Studio**. Źródła możemy dodawać ręcznie (skopiowany tekst, obrazy, pliki tekstowe lub audio, dokumenty z Dysku Google, linki do stron internetowych, itp.) tworząc bezpieczną bazę wiedzy, składającą się wyłącznie z wartościowych i zweryfikowanych przez nas treści. Program oferuje dwie funkcje odkrywania nowych informacji w sieci – **Fast Research** (błyskawiczne znalezienie około 10 kluczowych źródeł i faktów na dany temat) oraz **Deep Research** (przeszukanie zasobów internetowych w celu znalezienia do 50 wysokiej jakości źródeł i automatyczne zaimportowanie ich do notatnika).

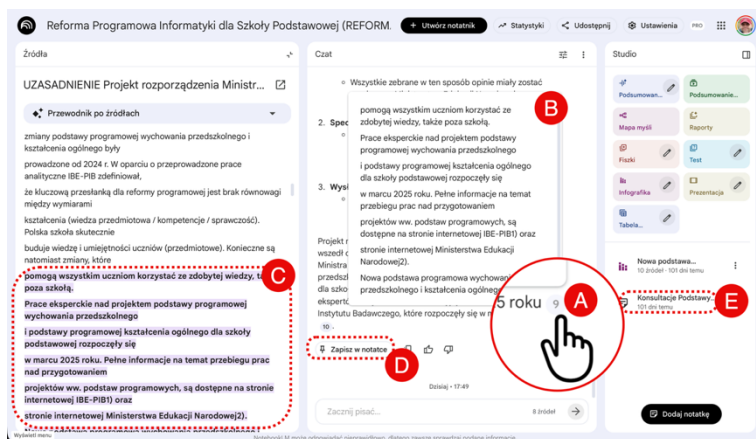

Rysunek 1. Dodawanie źródeł do NotebookLM

3. Rozmowa na temat dokumentów źródłowych

Sercem programu jest sekcja **Chat** znajdująca się w środkowej części ekranu. Możemy tu zadawać pytania dotyczące jednocześnie wszystkich wgranych materiałów lub tylko wybranych dokumentów źródłowych. Każda odpowiedź opatrzona jest przypisami pozwalającymi przejść do konkretnego akapitu w źródle, na którym została oparta. Szczególnie cenne odpowiedzi możemy zapisać jako notatki w sekcji **Studio**, budując w ten sposób własną bazę wniosków.

Pod odpowiedzią mamy do dyspozycji przyciski oceniające jej jakość. Pojawiają się także podpowiedzi, o co możemy pytać w następnych krokach – opcja ta jest szczególnie przydatna podczas poznawania nowego dla nas tematu.

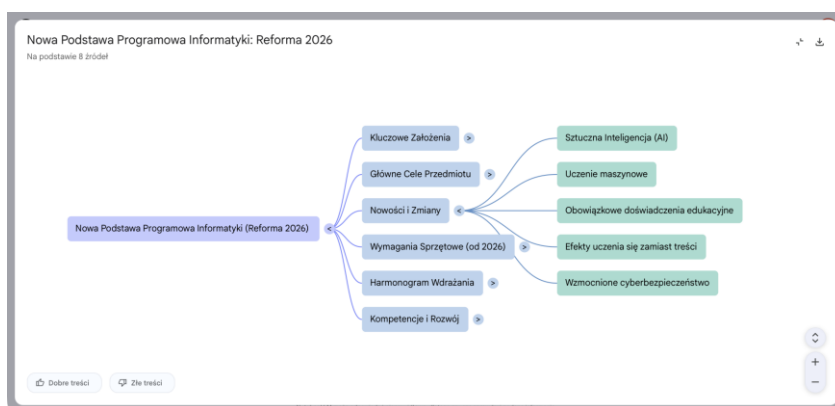

Rysunek 2. Rozmowa na temat źródeł z przypisami i możliwością zapisania jej w notatce

4. Studio – cyfrowy warsztat edukacyjny

W sekcji **Studio**, bazując na informacjach ze wskazanych przez nas źródeł, możemy stworzyć różnorodne materiały edukacyjne. Dzięki nim łatwo przyswoimy informacje i przekształcimy je we własną wiedzę. Możemy je także wykorzystać jako gotowe, przejrzyste materiały dydaktyczne dla uczniów.

Możemy tu tworzyć własne notatki, zapisywać spostrzeżenia lub korzystać z gotowych szablonów generowanych przez sztuczną inteligencję. To właśnie tutaj dzieje się „magia” porządkowania informacji. Do wyboru mamy kilka możliwości: mapa myśli, podsumowanie w formacie audio i wideo, fiszki i testy, raporty, prezentacje i infografiki.

Rysunek 3. Mapa myśli wygenerowana na podstawie dostarczonych źródeł

Dla osób, które wolą słuchać niż czytać, NotebookLM przygotował funkcję **Podsumowania Audio**. Program generuje realistyczną rozmowę dwojga lektorów (również w języku polskim), którzy dyskutują o naszych materiałach w formie podcastu. Możemy go wygenerować automatycznie lub dostosować ustawienia, wybierając rodzaj rozmowy, na przykład szczegółowe omówienie, krótkie podsumowanie, analizę krytyczną lub debatę. Mamy również wpływ na styl i przebieg rozmowy, wpisując własny prompt w odpowiedzi na pytanie: *Na czym prezenterzy AI powinni się skupić w tym odcinku?*

Podobnie działa funkcja **Podsumowanie Wideo**. Program tworzy film z narracją i grafikami, który w obrazowy sposób tłumaczy informacje z materiałów źródłowych. Możemy wybrać stopień szczegółowości – od krótkiego podsumowania po obszernie omówienie zagadnień.

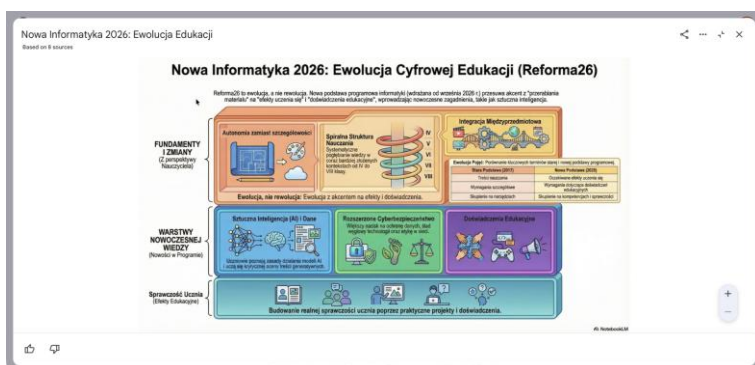
W sekcji **Studio** znajdziemy również opcje generowania materiałów powtórkowych. Opcja **Fiszki** automatycznie tworzy zestaw pytań i odpowiedzi na podstawie naszych źródeł, **Testy** pozwalają na błyskawiczne stworzenie quizu sprawdzającego wiedzę. Tak przygotowany test jest świetnym punktem wyjścia do stworzenia sprawdzianu –

musimy go jedynie zweryfikować merytorycznie, co zajmuje znacznie mniej czasu niż pisanie pytań od zera.

Opcja **Raporty** pozwala wygenerować na przykład podsumowanie wyników nauczania w szkole na podstawie wgranych arkuszy lub artykuł na bazie nagrań z wykładów i webinarów. Możemy też tworzyć **Prezentacje** i **Infografiki** podając własne instrukcje dotyczące ich zawartości oraz stylu graficznego.

Rysunek 4 Przykładowa prezentacja (styl Steampunk)

Rysunek 5. Przykładowa infografika (styl Naukowy)

5. Współdzielenie notesów i integracja z Gemini

Notatniki stworzone w NotebookLM możemy udostępnić innym osobom (np. zespołowi przedmiotowemu, uczniom z naszej klasy) za pomocą przycisku **Udostępnij**, znajdującego się w prawym górnym rogu ekranu. Pozwala to na korzystanie ze zgromadzonych w notesie materiałów przez wiele osób. Mogą one także wspólnie analizować dokumenty i budować bazę wiedzy.

Warto także wspomnieć o integracji NotebookLM z Google Gemini. Dzięki niej nasze notatniki mogą być bezpośrednim źródłem wiedzy dla głównego czatu Gemini. Pozwala to na wykorzystanie potężnych możliwości generatywnych Gemini przy zachowaniu pewności, że AI opiera się na dostarczonych przez nas danych udzielając odpowiedzi na nasze pytania. Korzystając z Gemini wystarczy wybrać przycisk plusa i opcję NotebookLM, żeby wskazać notes, który ma stać się źródłem odpowiedzi AI.

6. Przykłady i scenariusze użycia

NotebookLM to narzędzie, które zmienia sposób, w jaki pracujemy z informacjami. Zamiast spędzać godziny na wertowaniu dokumentów, możemy pozwolić sztucznej inteligencji wyciągnąć z nich esencję, stworzyć podcast dla uczniów czy przygotować profesjonalny raport dla dyrektora lub kuratorium. Jak każde narzędzie AI, wymaga on nadzoru człowieka, ale jako „konsola wiedzy” daje nam czas, którego w codziennej pracy tak często brakuje. Otwiera przed nami zupełnie nowe możliwości efektywnej pracy i nauki. Program doskonale sprawdza się przy analizie skomplikowanych treści, a także jest świetnym narzędziem do szybkiego przygotowania się do lekcji. Opracowanie konspektu na podstawie najnowszych artykułów i publikacji dostępnych w internecie, naszych notatek oraz wytycznych zajmie tylko kilka chwil. Podobnie jak opracowanie materiałów dostosowanych do potrzeb i możliwości uczniów. Pisząc odpowiednie prompty (polecenia) dla narzędzi dostępnych w **Studio**, nauczyciel może wygenerować dwie wersje tego samego opracowania: uproszczoną dla uczniów potrzebujących więcej uwagi oraz rozszerzoną, pełną wyzwań dla uczniów wybitnie zdolnych i wyprzedzających program. Możemy także dostosować ten sam materiał do różnych potrzeb uczniów.

- **Wzrokowcy** otrzymają interaktywne mapy myśli, infografiki lub prezentacje, które pomogą im zwizualizować powiązania między faktami.
- **Słuchowcy** (lub uczniowie spędzający dużo czasu na dojazdach, na przykład na trasie dom-szkola-trening) mogą otrzymać podcast audio i odsłuchać podsumowanie materiału w drodze. W ten sposób efektywnie wykorzystają czas podróży i zyskają czas wolny po powrocie do domu.
- **Wszyscy** powinni być zadowoleni z podsumowania w formie wideo.

7. Mądre korzystanie z technologii

Wykorzystanie NotebookLM to doskonała okazja, by nauczyć uczniów krytycznego myślenia. Zamiast prosić o „napisanie wypracowania”, zachęmy ich do traktowania AI jako partnera do dyskusji. Uczeń może poprosić program o znalezienie luk w swoim toku rozumowania lub o wygenerowanie testu, który sam potem rozwiąże. Taka interak-

cja rozwija umiejętność syntezy informacji i zwiększa możliwości poznawcze, zamiast je ograniczać.

Największą pułapką przy korzystaniu z tak zaawansowanych narzędzi jest chęć pójścia na skróty. NotebookLM ma być asystentem w zrozumieniu skomplikowanych treści, a nie narzędziem, które myśli za nas. Jeżeli pozwolimy programowi na generowanie gotowych wypracowań czy raportów bez naszej krytycznej analizy i refleksji, ryzykujemy nie tylko powielenie błędów, ale przede wszystkim utratę umiejętności samodzielnego wyciągania wniosków. Dotyczy to w równym stopniu nas, jak i naszych uczniów.

8. Podsumowanie

Choć możliwości NotebookLM są imponujące, warto pamiętać o kilku technicznych ograniczeniach, które pozwolą nam lepiej zaplanować pracę. W wersji bezpłatnej programu nałożone są limity na liczbę i wielkość plików źródłowych, a także generowanych materiałów. Jakość wyników otrzymanych w NotebookLM zależy w dużej mierze od dostarczonych materiałów źródłowych. Jeśli będą przypadkowe i kiepskiej jakości – otrzymane materiały wyjściowe też takie będą. Zasada „śmieci na wejściu, śmieci na wyjściu” jest tu jak najbardziej aktualna.

W edukacji kluczowe jest rozwijanie kompetencji 4K (krytyczne myślenie, kreatywność, komunikacja i kooperacja). Ślepe ufanie algorytmowi i bezrefleksyjne kopiowanie jego wyników to najprostsza droga do „intelektualnego lenistwa”. Warto pamiętać o zasadzie: *AI to świetny sparing-partner do rozmowy i porządkowania myśli, ale to człowiek pozostaje ostatecznym autorem i recenzentem powstałej pracy*. Korzystajmy z technologii, by zgłębiać temat, a nie po to, by przestać go badać samodzielnie.

Literatura

1. NotebookLM, <https://notebooklm.google.com>.
2. *NotebookLM – Twoje materiały w nowej roli*, <https://www.youtube.com/live/ZPFwsCKfqX8?t=471s>, ostatni dostęp 29.05.2026 roku.
3. Wierzbicki J. S., *NotebookLM – twoja konsola wiedzy*, kwartalnik W cyfrowej szkole 2/2026, OEliZK, Warszawa 2024.